

Ольга ДЯКІВ

доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнський національний університет

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЦІННОСТЕЙ ЗАЙНЯТОСТІ НА ПЛАТФОРМАХ «ПРАЦЯ 4.0» ТА «ІНДУСТРІЯ 4.0»

Сучасна епоха ХХІ століття зазнає значних змін у сфері зайнятості, що зумовлені стрімким розвитком технологій та переходом до «Четвертої промислової революції» та «Праці 4.0». Ці зміни характеризуються впровадженням цифрових технологій, аналітикою та автоматизацією процесів виробництва, штучним інтелектом та Інтернетом речей, що призводить до фундаментальних змін у структурі ринку праці та умовах зайнятості.

Цінності працівника є основою його особистості, впливають на всі аспекти життя, допомагають орієнтуватися у сучасному світі та приймати рішення, які відповідають внутрішнім переконанням і прагненням. Цінності відображають характер, поведінку та рішення людини та визначають її ідеали, цілі та переконання. Аналіз літературних джерел свідчить, що цінності охоплюють широке коло елементів і можуть стосуватися різних сфер діяльності: освіти, релігії, лояльності, патріотизму, конфлікту інтересів, ставлення до колег.

Цінності зайнятості – це сукупність чинників, які роблять робоче місце привабливим та важливим для працівника, забезпечують задоволення від праці та сприяють його мотивації, і є індивідуальними для кожного працівника. Вони відображають сучасні тенденції та вимоги до зайнятості на платформі «Праця 4.0», де технологічний прогрес і зміна робочих моделей створюють нові можливості та виклики для працівників та роботодавців.

Змінюючи цінності, ми змінюємо культуру, і навпаки [Грішнова]. Основні цінності, що визначали зайнятість в епоху соціалістичної ідеології, такі як індустріалізація, колективізм, обов'язкова зайнятість, стабільна робота, фіксований графік та традиційні моделі кар'єрного зростання, відійшли у минуле. Натомість на перший план виходять нові цінності, серед яких гнучкість, можливість працювати віддалено, проектна робота, постійний професійний розвиток тощо. Праця 4.0 ставить перед працівниками та роботодавцями нові виклики, зокрема необхідність адаптації до швидких змін, розвиток цифрових

навичок та готовність до постійного навчання. В умовах четвертої промислової революції український ринок праці великою мірою зазнав впливу цифрової трансформації [2, С.101]

Таблиця 1

**Цінності зайнятості на платформах «Праця 4.0» та
Індустрія «4.0»**

Цінності зайнятості	Характеристика цінностей
Інновації та технологічний розвиток	Постійне вдосконалення технологій та впровадження новаторських ідей у всіх сферах суспільства, включаючи розробку нових інноваційних технологій де продукти та послуги постійно модернізуються та вдосконалюються відповідно до потреб ринку та вимог споживачів.
Гнучкість та адаптивність	Швидкий технологічний розвиток вимагає постійного оновлення навичок та здатності адаптуватися до нових технологій; ефективно працювати в умовах стресу та невизначеності; миттєвого реагування на зміни в навколишньому середовищі.
Дистанційна робота	Працівники можуть працювати з будь-якого місця, де є доступ до Інтернету. Це відкриває нові можливості для роботи віддалено.
Технологічна грамотність	Впровадження автоматизації та штучного інтелекту зменшує потребу в рутинній та фізичній праці, водночас збільшує попит на висококваліфікованих фахівців, які можуть працювати з новими технологіями. Це в свою чергу вимагає від працівника володіти цифровими інструментами та платформами; використовувати програмне забезпечення для роботи.
Саморозвиток та навчання	Цінності стимулювання саморозвитку та навчання працівників можуть включати доступ до онлайн-курсів, тренінгів та розвитку навичок, мотивують підвищувати кваліфікацію та забезпечувати конкурентоспроможність на ринку праці.
Розвиток кар'єри та мобільність	Бачення можливостей кар'єрного зростання мотивує працівників докладати більше зусиль та проявляти ініціативу; створити план розвитку кар'єри, включаючи поступове зростання в кар'єрі, отримати нові пропозиції та посади, а також розширювати професійні знання; бути мобільними, готовими до зміни професії.
Навички та компетенції	Відображають вагомість вмінь, знань та навичок, які дозволяють людині ефективно виконувати різноманітні завдання та досягати своїх цілей у професійній та особистій сферах життя.
Мотивованість	Цінності мотивації працівника в процесі зайнятості відображають прагнення досягнути успіху та цілей у виконанні поставлених завдань; задоволення від самого процесу праці та отриманих результатів; позитивний психологічний клімат та сприятливі взаємини з колегами та керівництвом.
Екологічна та соціальна відповідальність	Екологічна та соціальна відповідальність є важливими цінностями, які сприяють створенню сталого суспільства, збереженню природи та покращенню якості життя людей; відображають важливість свідомого впливу своїх дій на природне середовище та суспільство загалом; відповідальність за раціональне використання ресурсів.

Примітка. Складено автором самостійно.

На платформах «Праця 4.0» та «Індустрія 4.0» спостерігається значна трансформація цінностей, яка відображає зміни в уявленнях про працю та її організацію.

Трансформація цінностей зайнятості у контексті платформ «Праця 4.0» та «Індустрія 4.0» відкриває нові можливості для працівників, бізнесу та суспільства загалом. Проте цей процес також вимагає інноваційних підходів до управління, навчання та регулювання ринку праці.

Список використаних джерел

- 1.Грішнова О. А., Ольшанська Я. В. Взаємозв'язок цінностей людини й цінностей організації в корпоративній системі. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ Chnch_ekon_2011_2_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chnch_ekon_2011_2_17).
- 2.Дяків О. П. Вплив цифрових технологій на трансформацію ринку праці. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2023.№ 28. С. 104-111.